

***Sygn. akt VI ACa 610/19***

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

***Dnia 10 września 2020 r.***

***Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:***

Przewodniczący: sędzia Jacek Sadowski

***sędzia Tomasz Pałdyna***

***sędzia del. Przemysław Feliga (spr.)***

po rozpoznaniu 10 września 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa U. S.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 23 maja 2019 r., XXV C 146/18

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt VI ACa 610/19

## UZASADNIENIE

Wyrokiem sądu okręgowego z 23 maja 2019 r. (sygn. akt XXV C 146/18), w sprawie z powództwa U. S. przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, oddalono powództwo (pkt I), zasądono od powódki na rzecz pozwanego 25000 zł kosztów zastępstwa procesowego (pkt II), przejęto na rzecz Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe (pkt III).

Sąd okręgowy ustalił, że 4 maja 2010 r. mąż powódki A. S. zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) umowę pożyczki nr (...). Tego samego dnia umowę pożyczki nr (...) ze (...) zawarł również szwagier powódki G. S.. Obie umowy w imieniu (...) zawarli i podpisali: Prezes Zarządu J. D. i Dyrektor Generalny P. B.. Do podejmowania czynności prawnych w imieniu i na rzecz (...) uprawnieni byli dwaj członkowie zarządu lub członek zarządu działający razem z pełnomocnikiem.

Na mocy obu umów udzielono ww. pożyczkobiorcom pożyczek w wysokości po 4640000 zł na okres od 4 maja 2010 r. do 10 maja 2015 r. na cele mieszkaniowe. Spłaty obu pożyczek miały następować w miesięcznych ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planami spłaty. Zabezpieczeniami obu przyznanych pożyczek były: weksle in blanco pożyczkobiorców wraz z deklaracjami wekslowymi; hipoteki łączne kaucyjne do kwot 6.960.000,00 zł ustanowione aktami notarialnymi na nieruchomościach gruntowych położonych w miejscowości M. gmina P. wskazanych w pkt 13 ppkt b przedmiotowych umów; oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w formie aktów notarialnych dłużników osobistych: A. S. i U. S. z całego ich majątku; oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w

formie aktów notarialnych dłużników osobistych: G. S. i U. S. c. I. z całego ich majątku; oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w formie aktów notarialnych dłużnika rzeczowego G. Polska S. & S. sp.j. w R. z nieruchomości opisanej w pkt 13 ppkt b przedmiotowych umów; pełnomocnictwa do sprzedaży nieruchomości opisanej w pkt 13 ppkt b przedmiotowych umów w formie aktów notarialnych dłużnika rzeczowego; cesje z ubezpieczenia nieruchomości opisanych w pkt 13 ppkt b; środków pieniężnych na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...); nieodwołalne pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bieżącym prowadzonym przez Bank (...) S.A. na rzecz G. Polska S. & S. sp.j. w R.; cesje umowy wstępnej z dnia 21 kwietnia 2010 r. wraz z późniejszymi zmianami na wykonanie linii technologicznej, zawartej między G. Polska S. & S. sp.j. w R., a Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Usługowym i Handlowym (...) Sp. z o.o. w Z..

Sąd okręgowy ustalił, że w przypadku nieterminowej spłaty obu pożyczek należności z tego tytułu stawały się w dniu następnym należnościami przeterminowanymi. Poprzednik prawny pozwanego (...) zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia przedmiotowych umów z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia obu pożyczek wraz z odsetkami, w stan natychmiastowej wymagalności, w przypadku nieterminowej spłaty pożyczek lub w przypadku stwierdzenia, że warunki ich udzielenia nie zostały przez pożyczkobiorców dotrzymane.

Małżonkowie obu pożyczkobiorców (powódka U. S. c. J. – żona A. S. i U. S. c. I. – żona G. S.) oświadczyły, że znana była im treść przedmiotowych umów i że wyraziły zgodę na ich zawarcie. Poręczycielami pożyczki nr (...) zaciągniętej przez A. S. byli: U. S. c. J., G. S. i U. S. c. I.. Poręczycielami pożyczki nr (...) zaciągniętej przez G. S. byli: U. S. c. J., A. S. i U. S. c. I.. Poręczyciele solidarnie poręczyli za zobowiązania wynikające z tytułu przedmiotowych umów pożyczek. Zobowiązali się do zapłaty kwot po 4640000 zł lub ich części powiększonych o należne odsetki, opłaty, prowizje, koszty windykacji i inne koszty przysługujące (...) w związku z wykonaniem przedmiotowych umów, na wypadek gdyby pożyczkobiorcy nie wykonali swoich zobowiązań. Poręczenia udzielone zostały bezterminowo. Zobowiązania z tytułu ww. poręczeń poręczyciele zobowiązali się wykonać po zawiadomieniu ich przez (...) o opóźnieniu w spłacie całości lub części obu pożyczek poprzez zapłatę sumy zadłużenia.

W związku z ustanowieniem wyżej wskazanych zabezpieczeń obu pożyczek dnia 4 stycznia 2013 r. sporządzono w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem W. Z. dwa akty notarialne – (...) i (...). Na mocy punktów III tych aktów notarialnych, powódka U. S. poddała się z całego majątku rygorowi egzekucji wobec (...) wprost z tych aktów notarialnych w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwot po 6960000 zł – w zakresie wykonania obowiązków spłat przedmiotowych pożyczek o nr: (...) i (...). Warunkiem prowadzenia egzekucji wobec powódki z całości lub części roszczeń była wymagalność roszczeń wynikających z przedmiotowych umów pożyczek. (...), jako wierzyciel mógł wystąpić o nadanie tym aktom notarialnym klauzul wykonalności w zakresie wymienionych w nich obowiązków w terminie do 31 grudnia 2028 r.

Zarząd (...) wypowiedział obu pożyczkobiorcom: A. S. i G. S. przedmiotowe umowy pożyczki o nr: (...) uchwałami. Pożyczkobiorcy zostali poinformowani o powyższym stosownymi pismami. 21 maja 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o ustanowieniu zarządu komisarycznego w (...). Decyzja ta weszła w życie 22 maja 2014 r., a zarządcą został R. W.. W konsekwencji dotychczasowy zarząd (...) przestał być uprawniony do podejmowania czynności w imieniu Kasy (począwszy od 22 maja 2014 r.). Następnie decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z 18 czerwca 2015 r. (...) przyjęta została przez pozwanego (...) S.A. Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział I Cywilny, nadał wyżej wskazanym aktom notarialnym klauzule wykonalności, postanowieniami z dnia: aktowi notarialnemu Rep. A nr (...) – postanowieniem z 8 września 2016 r. i aktowi notarialnemu Rep. A nr (...) – postanowieniem z 12 lipca 2016 r. W oparciu o wskazane tytuły wykonawcze, pozwany wszczął przeciwko powódce postępowania egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dębicy G. P.. Postępowania te prowadzone były pod sygn. akt: KM (...) dla aktu notarialnego Rep. A nr (...) i KM(...) dla aktu notarialnego Rep. A nr (...). Wskutek tych postępowań egzekucyjnych Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy Sekcja ds. Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych postanowieniem z 31 sierpnia 2017 r. ogłosił upadłość przedsiębiorstwa prowadzonego przez męża powódki A. S. – spółki (...) sp. z o.o. w M.. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział VIII Gospodarczy do spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych postanowieniem z 22 listopada 2017 r. ogłosił upadłość powódki U. S. jako

osoby fizycznej, nieprowadzącej działalności gospodarczej. Na mocy tego postanowienia wyznaczono syndyka masy upadłości w osobie P. H..

Sąd I instancji zważył, że wywiedzione powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na brak legitymacji czynnej, po stronie powódki wskutek wyłącznej legitymacji syndyka masy upadłości. Jako podstawę prawną roszczenia powódki, sąd I instancji wskazał art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., regulujący powództwo opozycyjne. W myśl tego przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia m.in. jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście. Sąd I instancji zaznaczył, że celem powództwa opozycyjnego jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, co należy odróżnić od uchylecia postanowienia sądu o nadaniu klauzuli wykonalności. Weryfikacja postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności niewątpliwie zmierza do zakwestionowania tej klauzuli, jednak może nastąpić tylko poprzez wniesienie zażalenia i z powołaniem się na uchybienia proceduralne w toku postępowania klauzulowego. Tymczasem powództwo opozycyjne jest środkiem merytorycznej obrony dłużnika.

Sąd okręgowy zważył, że legitymację do wytoczenia powództwa opozycyjnego obok dłużnika mają jego małżonek oraz ewentualnie następcy dłużnika, o ile sąd nadał przeciwko danej osobie klauzulę wykonalności – w odniesieniu do małżonka lub następców dłużnika. W niniejszej sprawie jednak wobec powódki postanowieniem z 22 listopada 2017 r. – a więc przed wniesieniem pozwu 16 stycznia 2018 r. – ogłoszono upadłość. Wówczas jedynym podmiotem legitymowanym czynnie w niniejszym procesie stał się syndyk masy upadłości. Zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Przez wzgląd na funkcję, jaką pełni masa upadłości, termin „majątek” na gruncie przytoczonego przepisu, rozumieć należy w jego węższym znaczeniu. W skład masy upadłości wchodzi zatem wszystko, co może być spieniężone, a tym samym ma szansę zostać użyte na zaspokojenie wierzycieli; nie wchodzi w skład masy jedynie te składniki, które z mocy ustawy są z niej wyłączone. Przy założeniu, że masa upadłości służy do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, termin „majątek” należy rozumieć jako ogół aktywów przysługujących upadłemu.

Przepisem, który jest bezpośrednio związany z brakiem legitymacji czynnej po stronie powódki w niniejszej sprawie jest przepis art. 75 ww. ustawy. Mianowicie z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości i rozporządzania nim. Następnie należy przytoczyć art. 144 ust. 1 i 2 ww. ustawy – po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądowo-administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu. Postępowania te syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym. SN, podzielając stanowiska wyrażone w doktrynie, wielokrotnie stwierdził, że postępowanie dotyczy masy upadłości lub przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości, jeżeli jego wynik mógłby mieć wpływ na stan masy upadłości i możliwość zaspokojenia się z niej przez wierzycieli upadłego, bez różnicy, czy chodzi w nich o pozycje czynne lub bierne masy upadłości, jak też bez różnicy, czy sprawa jest sprawą o świadczenie, ukształtowanie lub ustalenie, jeżeli tylko wynik postępowania mógłby mieć wpływ na stan masy upadłości i możliwość zaspokojenia się z niej przez wierzycieli upadłego (wyrok SN z 14 lutego 2003 r., sygn. akt IV CKN 1750/00, uchwała SN z 24 maja 2002 r., sygn. akt III CZP 25/02). Bez wątpienia uzyskanie pozytywnego wyniku niniejszego postępowania miałyby wpływ na stan majątkowy upadłości upadłej.

Sąd I instancji wskazał, że stosownie do art. 196 k.p.c. jeżeli okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, sąd na wniosek powoda zawiadomi o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda. W niniejszej sprawie osobą taką był syndyk masy upadłości powódki. Jak już wskazano powyżej miał on wyłączną legitymację czynną w procesie, zatem w razie zgłoszenia przez niego chęci przystąpienia do sprawy w charakterze powoda wstąpiłby na miejsce strony powodowej, która wówczas byłaby od udziału w sprawie zwolniona. Powyższe jednak obwarowane jest koniecznością uzyskania zgody obu stron procesu. Na rozprawie 16 maja 2019 r. pełnomocnik powódki wniósł o zawiadomienie syndyka masy upadłości P. H. w trybie przytoczonego wyżej przepisu. Strona pozwana natomiast nie wyraziła zgody na wstąpienie do niniejszej sprawy syndyka w charakterze

strony. W ocenie sądu okręgowego odrzucanie rozprawy celem zawiadomienia syndyka byłoby niecelowe i zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania, skoro już na rozprawie w 16 maja 2019 r. sąd odebrał odmowne stanowisko pozwanego o wstąpieniu do procesu syndyka w charakterze strony.

Resumując, z uwagi na brak legitymacji czynnej po stronie powódki wytoczone powództwo należało oddalić,

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

W ocenie sądu okręgowego należało zatem zasądzić od powódki na rzecz pozwanego, jako wygrywającego sprawę w 100%, poniesione przez niego w toku postępowania koszty zastępstwa procesowego w wysokości 25000 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Opłata sądowa, od której uiszczenia powódka została zwolniona wynosiła 10000000 zł. Kwota ta została tymczasowo poniesiona przez Skarb Państwa. Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Z uwagi na wygranie przez pozwanego sprawy w całości należało w nieuiszczone koszty sądowe przejąć na rachunek Skarbu Państwa.

Apelacją z 8 lipca 2019 r. powódka zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 196 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i bezpodstawne oddalenie prawidłowego wniosku powódki o zawiadomienie o toczącym się procesie osoby wskazanej przez powódkę, tj. syndyka masy upadłości U. P. H., jak również poprzez uznanie *contra legem*, iż do wstąpienia osoby zawiadomionej do postępowania obok dotychczasowego powoda wymagana jest zgoda strony pozwanej;
2. art. 196 § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji, gdy wobec okoliczności sprawy było ono niedopuszczalne, albowiem jego ewentualne zastosowanie uzależnione jest w pierwszej kolejności od uprzedniego zawiadomienia przez sąd wskazanej przez powódkę osoby w trybie art. 196 § 1 k.p.c., następnie od zgłoszenia przystąpienia osoby zawiadomionej do sprawy, co w przedmiotowym postępowaniu nie miało miejsca wobec oddalenia wniosku powódki, przy czym należy zaznaczyć, iż wymóg uzyskania zgody obu stron postępowania odnosi się do dopuszczalnej sukcesji procesowej, w ramach której osoba zawiadomiona wstępuje w miejsce dotychczasowego powoda, a nie do wstąpienia w toku procesu do udziału w sprawie obok dotychczasowego powoda na podstawie art. 196 § 1 k.p.c.;
3. art. 217 § 1 i § 3 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wszystkich prawidłowo zgłoszonych przez pełnomocnika powódki wniosków dowodowych (tj. wniosków o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze statutu (...) z 22 czerwca 2009 r., regulaminu dot. organizacji pracy zarządu obowiązującego w dniu podpisania umów pożyczek, księgi protokołów uchwał zarządu (...) za okres od 5 lutego 2007 r. do 4 maja 2010 r. lub innego tożsamego rejestru za ten sam okres, dokumentu o ustanowieniu prokury, a nadto z dokumentów składających się na akta sprawy prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt XXV C 852/15, tj. wyroku z 11 lipca 2016 roku wraz z uzasadnieniem, zawiadomienia o wypowiedzeniu, umowy pożyczki, decyzji KNF z 18 czerwca 2015 r., informacji o ustanowieniu zarządcy w osobie R. W., oświadczenia strony pozwanej oraz oświadczenia powoda w przedmiocie żądania przedstawienia oryginału pełnomocnictwa), podczas gdy dowody te miały istotne znaczenia dla rozpoznania sprawy, a sporne okoliczności nie zostały wyjaśnione, a także poprzez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w jakimkolwiek stopniu przez sąd I instancji wobec uznania przez tenże sąd braku legitymacji czynnej powódki niedokonania zawiadomienia w trybie art. 196 § 1 k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy.

W oparciu o powyższe zarzuty, powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji z uwagi na nierozpoznanie przez sąd I instancji istoty sprawy oraz

nieprzeprowadzenie przez sąd I instancji postępowania dowodowego w jakimkolwiek stopniu, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej na zasadzie przepisu art. 108 § 2 k.p.c., o których zasądzenie, wraz z kosztami zastępstwa procesowego przez adwokata, od strony pozwanej na rzecz powódki według norm przepisanych wniosła.

(apelacja k. 207-213)

### **Sąd apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest zasadna w stopniu, w jakim prowadzi do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z powodu nierozpoznania istoty sprawy.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. poza wypadkami określonymi w art. 386 § 2 i 3 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Do nierozpoznania istoty sprawy – w rozumieniu wskazanego przepisu - dochodzi wówczas, gdy sąd I instancji wskutek wadliwych czynności procesowych nie doprowadził do zmiany podmiotowej powództwa, a przez to nie orzekł o roszczeniu procesowym wobec podmiotu, który mógł być stroną procesu.

Wskazana sytuacja zachodzi w sprawie. Zarzut apelującej naruszenia art. 196 k.p.c. jest trafny.

Według tego przepisu, jeżeli okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, sąd na wniosek powoda zawiadomi o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda (art. 196 § 1 k.p.c.). Osoba zawiadomiona, która zgłosiła przystąpienie do sprawy w charakterze powoda, może za zgodą obu stron wstąpić na miejsce strony powodowej, która wówczas będzie od udziału w sprawie zwolniona. W razie wyrażenia zgody na zmianę strony powodowej pozwany może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie dotychczasowych kosztów od osoby, która poprzednio występowała jako powód (art. 196 § 2 k.p.c.).

Powódka wytoczyła powództwo przeciwko bankowi o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Z rekonstrukcji stanu faktycznego wynika, że przed wytoczeniem powództwa została ogłoszona upadłość konsumenta powódki i wyznaczono syndyka masy upadłości.

W takiej sytuacji powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności dotyczy masy upadłości w rozumieniu art. 144 ust. 1 Prawa upadłościowego i powinno zostać wytoczone przez syndyka. Oznacza to, że powódka nie ma legitymacji procesowej czynnej.

Usunięciu wadliwości co do warunku zasadności powództwa, jakim jest legitymacja procesowa, służą regulacje dotyczące zmian podmiotowych w procesie (art. 194 – 196 k.p.c.).

16 maja 2019 r. powódka wniosła o zawiadomienie syndyka o toczącym się procesie na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. (k. 191).

Postanowieniem wydanym w tym samym dniu z sąd okręgowy oddalił przedmiotowy wniosek, natomiast pełnomocnik powódki zgłosił zastrzeżenia do protokołu na podstawie art. 162 k.p.c. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśniono, że wobec braku zgody strony powodowej do wstąpienia syndyka do procesu zawiadomienie go o sprawie oraz odroczenie rozprawy są niezasadne.

Ze wskazanym poglądem nie można się zgodzić.

Art. 196 § 1 zd. 2 i § 2 k.p.c. reguluje skutki procesowe zawiadomienia przez sąd na wniosek powoda o toczącym się procesie osoby przez niego wskazanej, w przypadku gdy powództwo nie zostało wniesione przez osobę, która powinna występować w charakterze powoda. Skutki te są odmienne w zależności od podjętych przez tę osobę czynności dyspozycyjnych po dokonaniu przez sąd zawiadomienia, o którym stanowi art. 196 § 1 zd. 1 k.p.c. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda (art. 196 § 1 zd. 2 k.p.c.), a jeżeli zgłosiła przystąpienie do sprawy w charakterze powoda może za zgodą obu stron wstąpić na miejsce strony powodowej (art. 196 § 2 zd. 1 k.p.c.). W pierwszym z wymienionych przypadków, gdy osoba zgłosiła swoje przystąpienie do sprawy w charakterze powoda występuje ona w procesie obok powoda. Po stronie powodowej występuje wtedy przypadek tzw. współuczestnictwa konkurencyjnego ze względu na konkurencję legitymacji czynnych pierwotnego powoda oraz powoda, który przystąpił do sprawy na skutek zawiadomienia go o toczącym się postępowaniu w myśl art. 196 § 1 zd. 1 k.p.c. W tym przypadku zgoda pozwanego na udział powoda, który przystąpił do sprawy, nie jest konieczna. Sytuacja, że dwóch powodów niezależnie od siebie występuje po stronie powodowej, może mieć miejsce do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że osoba, która zgłosiła do sprawy swoje przystąpienie w charakterze powoda za zgodą obu stron wstąpiła na miejsce strony powodowej (art. 196 § 2 zd. 1 ab initio k.p.c.). Skutkiem wyrażenia zgody przez obie strony na wstąpienie osoby, która zgłosiła swoje przystąpienie do sprawy w następstwie zawiadomienia jej przez sąd na podstawie art. 196 § 1 zd. 1 k.p.c., będzie zwolnienie pierwotnego powoda od udziału w sprawie (art. 196 § 1 zd. 1 k.p.c.).

Między przepisami z art. 196 § 1 zd. 2 k.p.c. i art. 196 § 2 zd. 1 k.p.c. nie występuje iunctim polegające na tym, że przesłanką udziału powoda, który przystąpił do sprawy na podstawie art. 196 § 1 zd. 1 k.p.c., jest wyrażenie przez obie strony albo przez pozwanego zgody na jego wstąpienie w miejsce powoda (art. 196 § 2 zd. 1 k.p.c.). Powód, który przystąpił do sprawy w następstwie zawiadomienia go o toczącym się postępowaniu na podstawie art. 196 § 1 zd. 2 k.p.c. może w procesie występować samodzielnie obok pierwotnego powoda albo wstąpić w jego miejsce za zgodą obu stron, lecz dopiero po zgłoszeniu przez nią swojego udziału w sprawie oraz złożeniu oświadczenia o wstąpieniu w miejsce powoda. Tylko w ostatnim przypadku zmian podmiotowych wymagana jest zgoda strony przeciwnej.

Trafnie apelująca zarzuca również, że sąd okręgowy naruszył art. 215 k.p.c., według którego rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli sąd postanowi wezwać do wzięcia udziału w sprawie lub zawiadomić o toczącym się procesie osoby, które dotychczas w postępowaniu nie występowały w charakterze powodów lub pozwanych. Art. 215 k.p.c. zawiera normę imperatywną, bezwzględnie obowiązującą, nakazującą odroczenie rozprawy w przypadkach wymienionych w przepisie. Decyzja o odroczeniu rozprawy z przyczyn wskazanych w tym przepisie została wyłączona spod uznania sądu. Nie można podzielić poglądu sądu okręgowego, że w sprawie odroczenie rozprawy było bezcelowe ze względu na brak zgody pozwanego na wstąpienie syndyka do udziału w sprawie. Nie odraczając zatem rozprawy wskutek wadliwiej wykładni art. 196 § 1 i 2 k.p.c. sąd okręgowy naruszył także art. 215 k.p.c.

Zgodnie z art. 386 § 6 k.p.c. przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd okręgowy dokonana zawiadomienia syndyka o toczącym się postępowaniu na podstawie art. 196 § 1 k.p.c., mając na względzie również § 166 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2019, poz. 1141), a także potrzebę zapewnienia szybkości i sprawności postępowania przez dokonanie odpowiednich czynności na posiedzeniu niejawnym oraz bezzwłocznie wyznaczy terminu rozprawy, chyba że na podstawie przepisów ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374, 567, 568, 695, 875, po zmianach ustawą z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS – CoV – 2, Dz. U. z 2020, poz. 875), uzna, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

Mając na uwadze powyższe sąd apelacyjny – na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. – uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach w instancji odwoławczej.